

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	27718 Туризм
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	242 Туризм

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	19
Повна назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	26593428
ПІБ керівника ЗВО	Балабанов Костянтин Васильович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.mdu.in.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/19>

ЗВО є вищим військовим навчальним закладом (закладом вищої освіти із специфічними умовами навчання)

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	27718
Назва ОП	Туризм
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Бакалавр, Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра менеджменту
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	<i>відсутня</i>
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129 а
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	228000
ПІБ гаранта ОП	Балабаниць Анжеліка Володимирівна
Посада гаранта ОП	В.о. завідувача кафедри менеджменту
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	av_balabanyts@mdu.in.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-165-92-22
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	1 р. 4 міс.
очна денна	1 р. 4 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Підготовку фахівців для туристичної діяльності на кафедрі менеджменту Маріупольського державного університету було започатковано у 2014 р. за спеціальністю 6.140103 Туризм.
 Ліцензію на підготовку магістрів за спеціальністю 242 Туризм була отримана у 2018 р. (наказ МОН України від 21.06.2018 р. № 1352л) Ліцензований обсяг складає 40 осіб (з урахуванням строків навчання).
 Кафедрою менеджменту було розроблено та винесено на схвалення Вченою радою Маріупольського державного університету (протокол засідання від 28.02.2018 р №8) освітньо-професійну програму «Туризм», яку було введено в дію з вересня 2018 року (наказ МДУ №73 від 05.03 2018). Протягом 2018-2020 рр. освітня програма змінювалась, що дозволило більш оптимально пристосувати її до потреб туристичного ринку. У 2019 році було оновлено освітню програму відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України для другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм». У 2019-2020 н. р. проводився моніторинг освітньої програми (протокол засідання науково-методичної ради МДУ №7 від 13.05.2020), за результатами якого було внесено зміни.
 У 2020 році було розроблено нову освітню програму з урахуванням попереднього досвіду викладання, побажань здобувачів освіти, рекомендації роботодавців та висновків експертів з акредитації. ОП розглянута на Науково-методичній раді економіко-правового факультету; обговорена та затверджена на Вченій раді університету (в склад якої входять науково-педагогічні працівники, представники студентського самоврядування) (протокол №10 від 24.06.2020 р.).
 Сучасна освітня програма ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності 242 Туризм – це система освітніх компонентів, методів, програмних результатів навчання, які в сукупності забезпечують як загальні, так і фахові компетентності випускників освітньої програми. ОП розроблена колективом кафедри менеджменту у співпраці з представниками туристичних фірм та студентським товариством.
 Об'єкт професійної діяльності – діяльність з планування, організації та функціонування туристичних підприємств. Освітня програма покликана забезпечити ефективну науково-дослідницьку, організаційно-управлінську та адміністративно-господарську роботу в туристичних, оздоровчих, спортивних підприємствах, установах, організаціях, у закладах ресторанного господарства та закладах розміщення, у закладах сфери культури та відпочинку.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	З	ОД	З
1 курс	2020 - 2021	2	2	0	0	0
2 курс	2019 - 2020	2	2	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	774 Туризм
другий (магістерський) рівень	27718 Туризм
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	програми відсутні

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	30884	6702

Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	30884	6702
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОПП ТУР magictr2020.pdf</i>	7x4MzldrTGFCpPBf8VZ3+CeyLNzr+ke/42JXAl1AP1Q=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план ТУР 2020 д.в.pdf</i>	8Tnf17dgnUz1OZhWT/OFC6sZSvtdU6nCUkb6LW1vv74=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Політик.pdf</i>	Miri6KazXFAoIdqEP1BaTYQBh7Ed/bV6byVaCygFQk=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Капанова.pdf</i>	NnpZOwYmsLoEF+9Jy+Sz4sHwt6onVXgY/5W3jvaLKRg=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Метою ОП є підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців туристичної галузі, що володіють загальними та професійними компетентностями для організації діяльності туристичних підприємств, екскурсійної діяльності, музеєзнавства, економіки та менеджменту туристичного бізнесу; здатних впроваджувати інноваційні технології (в туризмі) та забезпечувати високу якість туристичного обслуговування з урахуванням вимог динамічного середовища.

Особливостями освітньо-професійної програми, що розкривають її унікальність, є:

- програма спрямована на міждисциплінарну підготовку фахівців з туризму, які здатні застосовувати новітні технології в організації туристичної діяльності й удосконалювати їх через надання можливості проходження практики на базі туристичних фірм;
- отримання професійних компетентностей забезпечується за рахунок проведення навчальних занять у туристичних фірмах міста, музеях з використанням їхньої матеріально-технічної бази; різних форм відкритих занять, тренінгів, лекцій за участю керівників та менеджерів провідних туристичних підприємств;
- розвиток дослідницьких компетентностей та soft skills забезпечується участю студентів у різноманітних науково-практичних заходах кафедри менеджменту, зокрема: у щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», у щорічному туристичному зльоті студентів і випускників спеціальності.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Згідно затвердженої Стратегії розвитку Маріупольського державного університету на 2016–2020 рр. (http://mdu.in.ua/index/msu_2012/0-77) місія МДУ – практичне втілення євроінтеграційних прагнень Української держави через забезпечення зміцнення науково-освітнього та інноваційного потенціалу країни шляхом розвитку людського капіталу, продукування та поширення ідей та нових знань (<http://mdu.in.ua/>). Відповідно до стратегічних пріоритетів університету було сформовано цільові настанови ОП, такі як: підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців туризму, здатних розв'язувати практичні проблеми сфери туризму як на національному так і на міжнародному ринках, забезпечувати своїм професіоналізмом високу якість туристичного обслуговування; підвищення рівня інтернаціоналізації туристичного бізнесу. На опанування зазначеними компетентностями спрямовано нові обов'язкові компоненти ОП: Міжнародне право, Управління якістю туристичних послуг, Міжнародний туризм, Конкурентоспроможність глобальних компаній.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

На засіданнях робочої групи з розробки і оновлення освітньо-професійної програми «Туризм» для другого (магістерського) рівня неодноразово були присутні представники студентського самоврядування, бакалаври і магістри спеціальності 242 Туризм, а також випускники програми.

Інтереси та пропозиції здобувачів вищої освіти враховувались під час формулювання цілей та програмних результатів навчання, а також на етапах призначення компонентам освітньої програми кредитів ЄКТС та формування каталогу вибіркових навчальних дисциплін. Здобувачі вищої освіти, старости груп на засіданнях кафедри туризму, семінарах та круглих столах вносили свої пропозиції щодо формування окремих розділів освітньої програми. Було враховано рекомендації щодо посилення мовної підготовки, що є їхньою конкурентною перевагою на ринку праці, а також ввести практичні курси, пов'язані з інноваційними технологіями у туризмі.

- роботодавці

Освітня програма розроблена співробітниками кафедри менеджменту після консультацій із потенційними роботодавцями, які підтвердили потребу підготовці фахівців цієї спеціальності.

До співпраці у цьому напрямі було залучено представників підприємств-баз практики:

ТОВ «Супутник, ТОВ «Азовінтур», ТОВ «Турдесвіт», ТОВ «Онікс-Тур», ТОВ «Театральний клуб» (ГРК «Посейдон»).

Основними пропозиціями роботодавців було посилення практичної підготовки здобувачів через впровадження в освітній процес новітніх інформаційних методів навчання, а саме:

- організація практичних виїзних занять, екскурсій, що закріплює у студента практичні навички та розширює їхній кругозір;
- формування практичних відеоуроків відомих туроператорів, що дає можливість показати зразки помилок, які частіше допускаються в обслуговуванні туристів, правила ділової етики у спілкуванні, тим саме створювати віртуальне враження майбутнього фахівця туристичної освіти;
- формування відкритих майстер-класів на зустрічах з діючими стейкхолдерами, а саме роботодавцями та успішними випускниками.

- академічна спільнота

Велике значення при розробленні ОП мали консультації із науковцями; Капрановою Ларисою Григорівною, к.е.н., доцентом, зав. кафедри економічної теорії і підприємництва ВНЗ «ПДТУ», Горіною Ганною Олександрівною, д.е.н., доцентом, зав. кафедри міжнародної економіки та туризму Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського; Прасул Юлією Іванівною, к.г.н, доцентом кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна; Кілінською Клавдією Йосифівною, д.г.н., професором, зав. кафедри соціальної географії та рекреаційного природокористування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича; Уваровою Ганною Шевкетівною, к.п.н., доцентом кафедри країнознавства і туризму Національного авіаційного університету. Це особливо було важливо на таких етапах: вироблення моделі фахівця та формулювання основних результатів навчання; вибір та обґрунтування підходів до викладання, навчання та оцінювання; перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей.

- інші стейкхолдери

До обговорення ОП також були залучені представники Маріупольської міської ради, Донецької торгово-промислової палати (відділення м. Маріуполь), Центр розвитку стартапів 1991, що дало можливість проаналізувати збалансованість та реалістичність програми та позитивно вплинуло на формування концепції ОП.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Туризм визначений та закріплений законодавством України як пріоритетна галузь розвитку економіки України, а розвиток внутрішнього туризму визначений як стратегічний пріоритет у Стратегії розвитку Маріуполя до 2030. Тому визначення цілей ОП орієнтоване на постійний попит у науково-педагогічних фахівцях за даною спеціальністю в Приазовському регіоні, де відчувається найбільш активний приріст туристичних потоків протягом останніх двох років. Програмні результати орієнтовані на знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації. Кафедра менеджменту тісно співпрацює з провідними туристичними підприємствами міста, досліджуючи ринок туристичних послуг, та проводячи спільно міжнародні конференції. Отже і цілі та програмні результати навчання націлені на партнерів та майбутніх роботодавців. Одним з напрямів розвитку туризму у м. Маріуполь є подорожний туризм, з метою відображення цієї тенденції в освітні компоненти впроваджено такі теми, як: «Організація івентивного та конвенційного туризму», «Маркетинг подій та конференцій» тощо. Тенденції спеціальності аналізуються на спільних міжнародних конференціях та семінарах, що організуються кафедрою туризму, викладачі постійно приймають участь в міжнародних спеціалізованих конференціях (наприклад, Міжнародна конференція «Туризм ХХІ століття: глобальні виклики та цивілізаційні цінності), проводяться зустрічі із роботодавцями щодо визначення пріоритетів підготовки кадрів.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Уряд схвалив Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, мета якої - створення умов для забезпечення прискореного розвитку сфери туризму і курортів, перетворення її у високоефективну, інтегровану у світовий ринок галузь. Ця галузь є на сьогодні економічно перспективною в плані розвитку економіки та територій, зокрема створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури, удосконалення системи професійної підготовки фахівців сфери туризму, формування та просування позитивного

іміджу України, як країни привабливої для туризму.

Галузевий контекст відіграє ключову роль у функціонуванні ОП, враховуючи актуальні тенденції розвитку туризму Донецької області. В Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, в розробці якої приймали участь науково-педагогічні працівники і студенти МДУ, в якості стратегічного пріоритету визначено стимулювання ефективного та комплексного використання туристичного та курортно-рекреаційного потенціалу регіону шляхом: збільшення туристичної та рекреаційної інфраструктури, орієнтованої на оздоровчий, активний, культурний, релігійний, подієвий, промисловий туризм тощо (<https://dn.gov.ua/storage/app/sites/1/publicinfo/Info/Strategy-2027.pdf>).

Галузевий та регіональний контекст, а особливо поточні тенденції розвитку туризму Донецької області відображені в обов'язковій компоненті «Управління туристичними дестинаціями» та у вибіркових компонентах ОП.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм. Так, було проаналізовано досвід розробки освітньо-професійних програм другого магістерського рівня вищої освіти

за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» у ЗВО: Львівський національний університет імені Івана Франка, Херсонський державний університет, Київський національний торговельно-економічний університет. Була досліджена практика реалізації Франко-Української програми підготовки магістрів за спеціальністю «Туризм. Культурна спадщина. Дозвілля» з Університетом Ліон-2 ім. Люм'єр (Франція) у Харківському національному економічному університеті ім.С.Кузнеця (<https://www.hneu.edu.ua/bakalavrat-i-magistratura/franko-ukrayinska-programa-pidgotovky-magistriv-za-spetsialnistyu-turyzm-kulturna-spadshhyna-dozvillya-z-universytetom-lion-2-im-lyumyer-frantsiya/>). А також враховано досвід Вищої школи туризму та екології в Суха Бескидська (Польща) (<https://wste.edu.pl/studia/turystyka/956/>)

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

У зв'язку із відсутністю стандарту вищої освіти для спеціальності «Туризм» ОС «Магістр» при розробці ОП брався за основу проєкт стандарту. Загалом результати навчання ОП відображають положення, висвітлені у проєкті стандарту. ОП зосереджує значний перелік результатів навчання і в загальному спрямована на формування загальних і професійних компетентностей, необхідних для проведення самостійних наукових і виробничих досліджень з теорії і методології туризмознавства, менеджменту туристичної діяльності, нормативно-правового забезпечення туристичної діяльності, міжнародного туризму. Відповідно були подані додаткові результати навчання, які більше відображають мету ОП та відбивають особливості регіонального ринку туристичних послуг та потреби ринку праці у туристичній сфері. Досягнення вказаних результатів відбувається через призму таких дисциплін: «Міжнародне право», «Управління проєктами», «Інноваційні технології в туризмі», «Управління якістю туристичних послуг», «Бренд-менеджмент у туризмі» тощо.

Результати навчання забезпечуються проведенням мультимедійних, інтерактивних лекцій, семінарів, практичних занять, самостійного навчання та індивідуальних занять. А також за рахунок контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів, що здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання - поточний контроль: усне та письмове опитування, оцінка роботи в малих групах, тестування, захист індивідуальних завдань; підсумковий контроль: екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Сьогодні затверджений стандарт спеціальності «Туризм» ОС «Магістр» відсутній, проте, при розробці освітньої програми нами використано проєкт стандарту, що розроблений на основі Національної рамки кваліфікацій.

Визначені освітньою програмою програмні результати забезпечують набуття здобувачами вищої освіти інтегральної компетентності - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі туристичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності, що повністю відповідає 7 рівню (Магістр) Національної рамки кваліфікації.

Крім того, освітня програма повністю забезпечує набуття необхідних спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи. Освітня програма також забезпечує досягнення певного рівня умінь щодо розв'язання складних задач і проблем на основі оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. Отримані програмні результати сприяють критичному осмисленню проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.

Відповідно НРК студенти здатні розв'язувати складні задачі і проблеми у туристичній діяльності, що передбачає проведення досліджень та застосування інновацій. Зокрема, це реалізовується через РН1. Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації та РН2. Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

90

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

90

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

24

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Магістерська програма спрямована на підготовку конкурентоспроможних фахівців туристичної галузі, що володіють загальними та професійними компетентностями для організації діяльності туристичних підприємств, екскурсійної діяльності, музеєзнавства, економіки та менеджменту туристичного бізнесу; впровадження інноваційних технологій та забезпечення високої якості туристичного обслуговування.

Основною метою впровадження ОП є підготовка фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у сфері туризму.

ОП дозволяє забезпечити підготовку фахівців широкого профілю, здатних організовувати діяльність туристичних підприємств на місцевому, регіональному та міжнародному ринку туристичних послуг.

Теоретичний зміст предметної області підготовки розкривається у різних компонентах ОП. ОК Математичне моделювання соціально-економічних систем, Методологія та організація наукових досліджень спрямовані на надання теоретико-методологічних основ проведення теоретично-прикладного аналізу явищ та процесів, що протікають у туристичній сфері, набуття вмінь надавати об'єктивну оцінку стану зовнішнього та внутрішнього середовища туристичних суб'єктів та створення передумов для успішної організації їх роботи.

У таких ОК освітньої програми як: Міжнародний туризм, Управління туристичними дестинаціями, Конкурентоспроможність глобальних компаній, Міжнародне право розглядається специфіка туристичного міжнародного ринку, визначаються принципи, умови та особливості діяльності туристичних суб'єктів на міжнародному та регіональному рівнях, визначаються параметри забезпечення їх конкурентоспроможності та ефективності, а також перспективи розвитку туристичної індустрії у світі.

Такі компоненти ОП, як: Управління проектами, Управління якістю туристичних послуг, Бренд-менеджмент у туризмі, Інноваційні технології в туризмі акцентують увагу на технологіях інвестиційного, інноваційного та маркетингового управління туристичними суб'єктами, що забезпечує досягнення таких програмних результатів, як здатність розробляти та реалізовувати проекти, інноваційні продукти, здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації, а також розробляти стратегії розвитку туристичної діяльності.

ОК Академічне письмо, Іноземна мова у професійному середовищі, а також варіативні компоненти підготовки ЗВО спрямовані на формування та розвиток Soft Skills, що є необхідною умовою для успішної діяльності в сфері обслуговування та туризму.

Зазначені компоненти ОП «Туризм» повністю відповідають предметній області підготовки магістрів з туризму.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Здобувачам вищої освіти забезпечено можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії у відповідності до п.3.10 - 3.11 Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf відповідно до якого передбачено формування індивідуального навчального плану, в якому визнається перелік навчальних дисциплін за вибором здобувача, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. Порядок вибору студентами дисциплін розділу «Дисципліни за вибором здобувача вищої освіти», організація навчання ЗВО та планування навчального навантаження кафедр подано в Положенні про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті

http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_100620.pdf

ІНП складається з метою реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти та розробляється на підставі навчального плану кафедрою менеджменту (за участю куратора академічної групи) у взаємодії із здобувачем освіти, затверджується деканом факультету.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Процедура здійснення вибору регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті (наказ № 196 від 26 червня 2015)

(http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf) Положенням про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті (Наказ МДУ 10.06.2020 № 130)

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_100620.pdf) відповідно до Розділу X

статті 62 Закону України «Про вищу освіту». Вибір навчальних дисциплін здійснюється здобувачем вищої освіти згідно з каталогом освітніх компонент ОП, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. Обсяг дисциплін вільного вибору циклу загальної підготовки студента становить 3 кредити ЄКТС (90 годин); циклу професійної підготовки – за рішенням випускової кафедри. Вивчення дисциплін за вибором для здобувачів другого рівня вищої освіти (ступінь магістр) розпочинається з II семестру. Для здобувачів ступеня магістр варіативна компонента освітньо-професійної програми становить 720 год. / 24 кредити.

Для формування контингенту студентів щодо вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік деканати факультетів та завідувачі кафедр ознайомлюють ЗВО із затвердженими в установленому порядку Каталогами елективних дисциплін й організують процедуру вибору їх студентами. Після ознайомлення з Каталогами здобувачі ступеня магістр за допомогою кураторів в електронній формі (на офіційному сайті МДУ з використанням Google-form) та письмово визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін, що є підставою для формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти на наступний навчальний рік. На підставі заяв здобувачів вищої освіти та подання факультетів навчальним відділом формуються накази щодо створення груп для вивчення вибіркового дисциплін на поточний навчальний рік – для здобувачів ступеня магістр. Таким чином, в Маріупольському державному університеті реалізується стаття 62 Закону України «Про вищу освіту» щодо вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Організація практичної підготовки студентів в МДУ регулюється Положенням про проведення практик здобувачів вищої освіти МДУ http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_praktiki_2019.pdf

Вагоме значення для підготовки магістрів з туризму має науково-дослідна практика, яка проводиться у 3 семестрі після повного закінчення теоретичної підготовки та є обов'язковою компонентою ОП. Загальна тривалість проходження практики складає 9 тижнів (9 кредитів ЄКТС).

Метою практики є ознайомлення ЗВО з функціональними обов'язками службових осіб з профілю професійної діяльності, їх функціями, правами та обов'язками у відповідних підприємствах туристичної індустрії: здобуття професійних навичок на посадах, відповідно до фахового спрямування та освітньо-кваліфікаційного рівня, технології виконання організаційно-технологічних процесів.

Основними базами проходження практики ЗВО за ОП «Туризм» є провідні підприємства, організації, установи м. Маріуполя, з якими укладено відповідні договори, серед яких Комунальне комерційне підприємство Маріупольської міської ради «М.ЕХАБ», ТОВ «Степ», ТОВ «Азовінтур», ТОВ «Театральний клуб», (ГРК «Посейдон»), ПП «Максаван» (Гранд готель), ТА «Лімпопо», ТОВ «Спутник», ТОВ «Рейкарц Хотел Менеджмент» та ін., а також індивідуальні бази практики.

ЗВО також беруть участь у Програмі стажувань від Центру розвитку стартапів «1991 Mariupol» за напрямом Product&Project Management, яка запроваджена за підтримки Проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України».

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

В університеті розроблено Положення щодо політики розвитку soft skills, проводяться різноманітні культурно-масові заходи: «Дебют першокурсника», «Майдан'с», «Брейн-ринг», «Що?Де?Коли?», діють гуртки: театральний, танцювальний, вокальний, «Англійський розмовний клуб», реалізовано благодійні проєкти «З теплом в серці», «Ялинка бажань» для підтримки дітей-сиріт, здійснюються контакти з благодійними організаціями міста. Організація освітнього процесу за програмою спрямована на активну роботу в групах під час захисту проєктів, сприяє формуванню навичок роботи в команді. Формуванню soft skills сприяє активне проведення кафедрою менеджменту творчих та наукових конкурсів, зустрічей із стейкхолдерами, ярмарок вакансій, круглих столів та відкритих дискусій <https://www.facebook.com/management.mdu/>. Щорічно проводиться Всеукраїнська конференція «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», у 2019 році було проведено конкурс проєктів «Стратегія розвитку Маріуполя туристичного» http://mdu.in.ua/news/konferencija_do_vsesvitnogo_dnja_turizmu; I-II Туристичний зліт: http://elf.mdu.in.ua/news/drugij_zlit/2020-05-29-30/, Воркшоп «Туризм: акценти 2020 року» та творчий конкурс інноваційних проєктів «Місто: розвиток через туризм», круглий стіл «Маріуполь туристичний: проблеми та сучасні тенденції розвитку» <https://www.facebook.com/management.mdu/posts/118889736176308>

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти визначається Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf і повинно становити не менше 1/2 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу студента для вивчення конкретної

дисципліни. Пропозиції щодо навчального навантаження здобувачів встановлюють групи забезпечення спеціальностей за результатами спілкування зі студентами, яке дає можливість визначити обсяги трудомісткості аудиторної та самостійної роботи.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За освітньо-професійною програмою не передбачена дуальна форма здобуття вищої освіти.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://mdu.in.ua/index/vstup/o-67>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Правила прийому на навчання до МДУ в 2020 році розроблені приймальною комісією та затверджені Вченою радою університету відповідно до Умов прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 11 жовтня 2019 року № 1285 та Змін до Умов прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 4 травня 2020 року № 591 (http://mdu.in.ua/PK/pp_2020_zi_zminami.pdf). Програма вступних випробувань формується та затверджується щорічно.

Правила прийому до Маріупольського державного університету передбачають право здобувача на вступ до магістратури за ОП «Туризм» при наявності відповідного документа за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста). Конкурсний відбір у 2020 році для здобуття ступенів вищої освіти здійснювався за результатами вступних випробувань для вступу за спеціальністю 242 «Туризм» – у формі єдиного вступного іспиту з іноземної мови та фахових вступних випробувань.

При розробленні Програми зі вступного фахового випробування враховані особливості ОП «Туризм». Програма охоплює теоретичні та прикладні питання, які в рамках освітньої програми визначають рівень здібностей здобувача для виконання необхідних функцій. Крім того, програма враховує необхідний наявний рівень теоретичних знань, практичних умінь та навичок, які потрібні для навчання за ОП «Туризм».

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються відповідними нормативними документами, які затверджені МДУ та оприлюднені у відкритому доступі шляхом розміщення на веб-сайті університету (http://mdu.in.ua/index/normativne_zabezpechennja/o-53), зокрема:

-Інструкцією про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у Маріупольському державному університеті, затвердженою протоколом засідання Вченої ради МДУ від 27.06.2019 № 11, введеною в дію наказом МДУ від 09.07.2019 №239.

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/instrukcija_pro_porjadok_viznachennja_akademichnoj.pdf)

- Положенням про порядок переведення, поновлення та вступу на паралельне навчання у Маріупольському державному університеті (затверджено протокол засідання Вченої ради МДУ 02.02.2017 № 10, введено в дію наказом МДУ 16.02.2017 №71) (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_perevedennja-ponovlennja_ta_vstupu.pdf)

Визнання результатів, отриманих під час академічної мобільності, регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті, затвердженим наказом МДУ № 350 від 10.11.2016 р. (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_porjadok_realizaciji_prava_na_akad.pdf)

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

На ОП «Туризм» на момент акредитації не було конкретних випадків для застосування вказаних правил

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Учасники освітнього процесу мають можливість ознайомитися з умовами, що визначають порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті на веб-сайті Університету за посиланням:

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/porjadok_viznannja_neformalna_osvita.pdf).

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється положенням про Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (наказ МДУ від 06.04.2020 № 93), затвердженого

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

-Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на момент акредитації ОП «Туризм», у Маріупольському державному університеті відсутня.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Формами організації освітнього процесу в МДУ згідно «Положення про організацію освітнього процесу в МДУ» є: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Організація навчальної діяльності за ОП «Туризм» здійснюється у вигляді: лекцій, практичних, семінарських занять, консультацій, навчальних екскурсій тощо. Навчальні екскурсії активно використовуються під час вивчення дисциплін: «Управління туристичними дестинаціями», «Управління якістю туристичних послуг», що дозволяє посилити навички практичної роботи здобувачів. Практична підготовка (науково-дослідна практика, виконання кваліфікаційної роботи) дозволяє проявити індивідуальний підхід, а також забезпечує програмні результати, пов'язані із вивченням передових технологій професійної діяльності, особливостей функціонування туристичних підприємств. Для досягнення програмних результатів використовуються методи: географічного, економічного, маркетингового, соціологічного аналізу, моделювання ситуацій, проектування, прогнозування, рекреаційно-туристичного обслуговування, інформаційно-комп'ютерні, аналіз помилок, дискусії із запрошенням фахівців, роботи в малих групах, що дозволяє проводити комплексну оцінку середовища, здійснювати вдосконалення процесів у туристичній сфері, підвищити можливість організації інноваційних форм ведення туристичного бізнесу. Форми та методи навчання відображено у робочих програмах: <http://moodle.mdu.in.ua/course/index.php?categoryid=216> та у таблиці 3 Додатку.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентрований підхід передбачає: зарахування, досягнення, визнання та атестацію ЗВО; моніторинг успішності та досягнень ЗВО; рейтингове оцінювання діяльності ЗВО; вибір навчальних дисциплін (не менше 25%), що передбачено відповідним Положенням (http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_u_mariupolsko.pdf); участь в управлінні університетом (студенти є членами рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, науково-методичної ради, вченої ради); забезпечення академічної мобільності. Методи навчання і викладання дисциплін ОП Туризм повністю відповідають концепту студентоцентрованості. Відповідно до змісту освітніх компонентів НППП обирають форми і методи навчання з використанням інтерактивних технологій, які залучають здобувачів до обговорення сучасних освітніх процесів, методично налаштовують здобувачів на самостійну роботу, сприяючи формуванню критичного й аналітичного навчання. У процесі навчання за програмою передбачено активне залучення магістрантів до участі у web-конференціях, форумах, семінарах тощо, що надає можливість особистого спілкування та обміну досвідом із провідними науковцями та практиками туристичної галузі. Періодично проводиться опитування студентів, щодо якості навчання та кваліфікації викладачів. Загальна оцінка студентами якості освітніх послуг МДУ досить висока (76,2% студентів «повністю» або «скоріше» задоволені своїм навчанням в університеті) http://mdu.in.ua/index/jakist_osvity/o-276.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Самостійність та незалежність учасників освітнього процесу передбачає: право приймати рішення щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що проводиться в порядку та межах, визначених чинним законодавством, під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.

На ОП Туризм застосовуються інтерактивні методи для створення комфортних умов навчання, в яких усі студенти взаємодіють між собою. На заняттях є можливість обговорення різноманітних проблем, аргументування власного погляду, відбувається взаємодія викладача і студента, яка орієнтує особистість на розвиток її творчих і розумових здібностей, комунікативних навичок. Студенти приймають участь в обговоренні ОП, навчальних курсів та їх наповнення, професійних компетентностей та результатів навчання.

Студент і викладач виступають рівними суб'єктами навчального процесу. Викладач виконує функції помічника в роботі, консультанта, організатора. Студенти навчаються мислити критично, розв'язувати складні проблеми на основі аналізу відповідної інформації, брати участь у різних дискусіях, приймати виважені рішення та спілкуватись у

команді, вільно висловлювати свою особисту точку зору, філософські, політичні або релігійні погляди.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Інформація про ОП (до введення її в дію), графік навчального процесу на поточний навчальний рік (на початку навчального року), графік екзаменаційної сесії (за місяць до проведення контрольних заходів) оприлюднюється на сайті МДУ. На початку навчального року на засіданні кафедри затверджуються розроблені або оновлені викладачами робочі програми та КНМЗНД, викладання яких передбачається у поточному році. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик, методичних рекомендаціях щодо організації самостійної роботи студентів та оприлюднюється на Навчальному порталі МДУ <http://moodle.mdu.in.ua/>. Екзамени та заліки оцінюються за національною, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Оцінки представляються екзаменаторами у відомість обліку успішності та залікову книжку.

Інформація щодо державної атестації студентів ОП «Туризм» міститься в Положенні про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в МДУ (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_ek_v_mdu.pdf). Термін визначається навчальним планом та графіком освітнього процесу.

Інформація про порядок проведення поточного і підсумкового контролю, оцінювання рівня навчальних досягнень, набуття фахових компетентностей відповідає вимогам ЄКТС, викладена в Положенні про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ (затверджено наказом МДУ 26.11.2015 №332).

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Освітня програма «Туризм» збалансовано поєднує методи та форми навчання і досліджень: організацію лекцій за участі фахівців-практиків у сфері туризму з метою обговорення важливих аспектів досліджень https://www.facebook.com/management.mdu/photos/a.118868176178464/187450265986921/?type=3&__tn__=-R, https://www.facebook.com/management.mdu/posts/225793458819268?__tn__=-R; постійне наповнення освітнього процесу інформацією про новітні наукові ідеї, досягнення у туристичній сфері (воркшоп «Туризм: акценти 2020 року» http://elf.mdu.in.ua/news/drugij_zlit/2020-05-29-30); виконання робіт, що мають прикладну спрямованість (участь студентів у конкурсі проектів «Стратегія розвитку Маріуполя туристичного» https://www.facebook.com/management.mdu/posts/118889736176308?__tn__=-R, творчому конкурсі інноваційних проектів «Місто: розвиток через туризм»); вирішення нетипових завдань дослідницького характеру під час проходження практики (участь у Всеукраїнському квесті від ПриватБанку «Один день із життя ТОПового студента!» https://www.facebook.com/management.mdu/posts/171561214242493?__tn__=-R); написання кваліфікаційних робіт, пов'язаних з проблематикою досліджень кафедри (участь магістрів ОП у реалізації наукової теми кафедри «Стратегія розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Приазов'я» 2020 р.); залучення студентів до участі у роботі наукових гуртків (членство у науковому товаристві «Актуальні питання сучасного менеджменту»), круглих столів «Розвиток систем управління людськими ресурсами у Донецькому регіоні», «Маріуполь туристичний: проблеми і сучасні тенденції розвитку»; https://www.facebook.com/management.mdu/posts/118889736176308?__tn__=-R; надання можливості проходження стажувань, тренінгів (Центр розвитку стартапів «1991 Mariupol» https://www.facebook.com/management.mdu/posts/391008318964447?__tn__=-R), що забезпечує відповідні умови для наукової, творчої реалізації та психологічного комфорту процесу навчання.

Також магістранти приймали активну участь у Першому та Другому туристичному зльоті http://elf.mdu.in.ua/news/drugij_zlit/, у щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», яка проводиться на базі кафедри менеджменту.

Зв'язки кафедри з відділом туризму та промоції Маріупольської міської ради, підприємствами туристичної індустрії міста (СПД Бедненко Г.В. (ТА «Лімпопо»), ТОВ «Азовінтур», ТОВ «Спутник» та ін.) надають студентам можливість проходження науково-дослідної практики, сприяють спілкуванню з провідними фахівцями та розвитку критичного мислення, комунікативних умінь щодо обміну науковою інформацією. Такі заходи дають змогу студентам набувати практичного досвіду та використовувати його під час написання науково-дослідних робіт, у тому числі, кваліфікаційної роботи, що сприяє поєднанню навчання і досліджень під час реалізації ОП.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків робочі програми та навчально-методичні матеріали з дисциплін, що викладаються, розглядаються та затверджуються на засіданнях кафедри. На підставі робочої програми навчальної дисципліни кафедрами розробляються комплекси навчально-методичного забезпечення. Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни МДУ розроблено як складова частина системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти університету (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_knmznd_zmini_listopad_2018.pdf). Положенням встановлюються однакові вимоги до змісту й оформлення комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін ОП «Туризм» за другим (магістерським) рівнем, передбачених навчальними планами, за якими здійснюється підготовка фахівців у МДУ. Передбачений Положенням зміст навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни є однією з умов, що дозволяють ефективно організувати самостійну роботу студента й зберегти структурно-логічну схему підготовки фахівців за освітньою програмою «Туризм», наступність у викладанні навчальних дисциплін. Пріоритетними напрямками навчально-методичної роботи кафедри

менеджменту є постійне вдосконалення та реалізація вимог щодо тематики та змісту дисциплін, що викладаються, послідовне поліпшення організації освітнього процесу, запровадження інноваційних технологій, актуалізація наукової компоненти дисциплін. Під час проведення науково-методичних семінарів кафедри менеджменту систематично обговорюються питання вдосконалення робочих програм навчальних дисциплін, розробки інноваційних технологій навчання, підготовки посібників та іншої навчально-методичної літератури. Питання практичної спрямованості навчальних дисциплін розглядається як важлива складова формування основних компетентностей фахівців – інформаційної, функціональної, навчально-пізнавальної, ціннісно-змістовної, комунікативної, соціальної тощо.

На основі принципу академічної свободи викладачі впроваджують в навчальний процес свої наукові досягнення за результатами дисертаційних досліджень. Наприклад, к.е.н. Осипенко К.В. впровадила в програму обов'язкової освітньої компоненти «Міжнародний туризм» питання діагностики туристичної привабливості та конкурентоспроможності туристичних регіонів світу. На основі наукових досягнень і сучасних практик в туристичній діяльності к.е.н. Скарга О.О. розширила зміст освітньої компоненти «Управління туристичними дестинаціями» темою «Управління туристичними дестинаціями на основі інтеграційного підходу».

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Пріоритетним напрямком діяльності МДУ є міжнародні зв'язки, що постійно розширюються. У 2019 році університет відвідали 23 офіційних іноземних делегацій, було підписано 115 угод про співробітництво з іноземними партнерами.

Викладачі кафедри брали участь у Міжнародному проекті зі спадкового туризму «Alector», з розробки спеціального тур. маршруту в рамках проекту «Греки Приазов'я: історія, традиції, звичаї».

Кафедра підтримує тісні ділові контакти з провідними зарубіжними закладами вищої освіти: Афініським національним університетом імені Каподистрії (Греція); Яннінським університетом (Греція); Гомельським державним університетом ім. Ф. Скорини (Білорусь); Асоціацією U.C.M. – Italy «Середземноморський союз шеф-кухарів – Italy» (Фоджа, Італія)

http://mdu.in.ua/news/studenti_mdu_prokhoditumut_praktiku_v_goteljakh_ta_restoranakh_italiji/2020-03-03-3547?fbclid=IwARod3BJo-4xREajI7r2lYuQ89PAId-VqEs_LRynm2jSOuoVNlsD4R_cmILL, що надає можливості здобувачам проходити міжнародну виробничу практику.

Завдяки міжнародним стажуванням в європейських університетах Польщі, Франції, Республіки Білорусь викладачі (Балабаниць А.В., Гапонюк О.І., Горбашевська М.О., Кислова Л.А., Мацука В.М., Осипенко К.В., Перепадя Ф.Л.) на основі отриманого досвіду постійно удосконалюють зміст та викладання окремих освітніх компонент. Вагомим напрямком інтернаціоналізації є участь викладачів у міжнародних конференціях та круглих столах, публікації у зарубіжних виданнях.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Основними формами контрольних заходів для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у межах освітніх компонент ОП 242 Туризм ОС «Магістр» є поточний, підсумковий та атестація, що визначено згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті»

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf та «Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ», http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних/семінарських занять та включає: тестування (в т.ч. комп'ютерне); усне та письмове опитування; модульний контроль; захист результатів виконання групових або індивідуальних завдань, у тому числі аналітично-розрахункових робіт; презентація, дискусія, есе тощо. Форми проведення поточного контролю і система оцінювання рівня знань за кожен вид контрольного заходу визначаються у робочих програмах навчальних дисциплін. Особливість такої форми контрольного заходу полягає в тому, що він дозволяє бачити процес становлення умінь і навичок студентів та своєчасно виявляти прогалини в їх знаннях і надавати допомогу в засвоєнні програмного матеріалу і, відповідно, вносити корективи в роботу викладача. Підсумковий контроль проводиться з метою загальної оцінки рівня досягнення програмних результатів навчання з дисципліни. Такий контроль охоплює весь комплекс навчального матеріалу та дозволяє встановити рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачів з відповідної освітньої компоненти. Підсумковий контроль акредитованої ОП проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку, заліку з урахуванням накопичених балів поточного контролю; захисту курсової роботи та звіту з практики в терміни, встановлені навчальним планом відповідно до графіка освітнього процесу. Мета підсумкового контролю – встановити рівень сформованості компетенцій після закінчення вивчення предмету.

Одна з важливих форм підсумкового контролю – атестація випускників, тобто встановлення відповідності засвоєних здобувачами рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю. Атестація ЗВО – це процедура встановлення Екзаменаційною комісією МДУ рівня сформованих компетентностей у осіб, які успішно виконали освітньо-професійну програму відповідно до стандартів вищої освіти для присудження другого (магістерського) ступеня вищої освіти і присвоєння відповідної кваліфікації. Державна атестація для ЗВО ОП Туризм ОС «Магістр» являє собою підготовку та публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної роботи.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень ЗВО забезпечується шляхом відображення відповідної інформації в робочих програмах навчальних дисциплін, структура та зміст якої регламентується «Положенням про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни МДУ» http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_knmznd_zmini_listopad_2018.pdf. Вони включають виконання контрольних та курсових робіт; індивідуальних завдань; тестів; рефератів; винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль; атестацію здобувачів вищої освіти тощо. У РП описуються якісні критерії оцінювання навчальних досягнень (як необхідний обсяг знань та вмінь), наведено розподіл балів за формами контролю, а також вказані максимальні бали з кожного контрольного заходу з урахуванням їх важливості та трудомісткості, наведено варіанти індивідуальної траєкторії накопичення балів. Прозорість і зрозумілість проведення контрольних заходів полягає в тому, що: кожен з видів роботи, виконаних ЗВО протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів у відповідності до схеми нарахування балів, що міститься в РП навчальної дисципліни. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів за кількісними критеріями здійснюється за національною шкалою: відмінно (5), добре (4), задовільно (3), незадовільно(2); 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів міститься в робочих програмах навчальних дисциплін та доводиться до здобувачів вищої освіти ОП завдяки документам про організацію навчального процесу, які розміщено на веб-сайті університету, зокрема: ОП, навчальний план, РП, графік навчального процесу, розклад занять та графіки заходів підсумкового контролю і атестації. Інформація про форми контрольних заходів представлена на сайті постійно і оновлюється за необхідності. Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та доводяться викладачем до здобувачів на першому занятті з навчальної дисципліни. Збір і аналіз інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів ОП Туризм, що використовується для вдосконалення освітнього процесу, здійснюється шляхом опитування здобувачів вищої освіти через анкетування на веб-сайті МДУ.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Згідно «Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ» атестація ЗВО ОП здійснюється відповідно до вимог освітньо-професійної програми, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Маріупольському державному університеті http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_ek_v_mdu.pdf, Положення про диплом з відзнакою Маріупольського державного університету http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_diplom_z_vidznakoju.pdf. Атестація ЗВО ОП Туризм ОС «Магістр» здійснюється екзаменаційною комісією форми публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею диплому встановленого державного зразка про присудження йому ступеня магістра з присвоєнням кваліфікації Магістр з туризму. Атестація здійснюється відкрито і публічно. Термін проведення атестації визначається навчальним планом та графіком освітнього процесу. До атестації допускаються студенти, які виконали всі вимоги освітньої програми та навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів у МДУ регулюється Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ» (затверджено наказом Маріупольського державного університету № 332 від 26.11.2015 р.) яке знаходиться у вільному доступі на офіційній сторінці Маріупольського державного університету у розділі «Освітній процес» за посиланням http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjvuva.pdf Моніторинг обізнаності здобувачів вищої освіти з процедурами проведення контрольних заходів здійснюється безпосередньо викладачем під час занять, а також куратором академічної групи. Деканат і кафедра знайомлять здобувачів вищої освіти із графіком освітнього процесу, графіком консультацій викладачів, розкладом основного та додаткового складання заліків та екзаменів.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

З 2019 р. в МДУ запроваджено Етичний кодекс, у якому прописані основні засади діяльності Маріупольського державного університету. З метою сприяння дотриманню учасниками освітнього процесу положень цього Кодексу та розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створюється постійно діюча Комісія з питань дотримання Етичного кодексу МДУ. Кодекс знаходиться у вільному доступі на офіційній сторінці ЗВО за посиланням http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf.

Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів ОП забезпечується шляхом оприлюднення отриманих здобувачами вищої освіти результатів (відкрито та гласно), наявністю чітких та зрозумілих критеріїв оцінювання поточного та підсумкового контролю з кожної компоненти ОП. В екзаменаційному білеті зазначається кількість балів за кожне питання, які отримує здобувач вищої освіти під час написання екзамену/залікової роботи. Як приклад застосування процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на ОП є можливість звернення зі скаргами до завідувача кафедри.

На ОП Туризм ОС «Магістр» передбачається процедура апеляції та інше, відповідно до Етичного кодексу, але випадків її застосування не було.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті» http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf здобувачам вищої освіти, які отримали незадовільну оцінку або позначку «не з'явився», надається право перескладання екзамену або заліку до початку наступного семестру і не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету. Здобувач вищої освіти не може бути допущений до перескладання заліку чи екзамену з дисципліни, доки він не виконає усі види робіт, які передбачені РП з даної дисципліни. Процедура та порядок повторного проходження контрольних заходів на ОП Туризм ОС «Магістр» організовується та контролюється деканатом Економіко-правового факультету МДУ, згідно встановленого графіку.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів визначено «Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ». Здобувач вищої освіти має право на оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів. У випадку надходження вмотивованої заяви з боку ЗВО на порушення процедури та результатів проведення контрольних заходів ректором університету створюється комісія для повторного проведення контрольного заходу, до якої входять завідувач кафедри (провідний науково-педагогічний працівник) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату, профспілкового комітету та студентської ради. Повторне складання екзаменів та заліків з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Впродовж періоду здійснення освітньої діяльності випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів серед здобувачів ОП не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Політику і процедури дотримання академічної доброчесності в МДУ викладено в Положенні про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті (затверджено протоколом Вченої ради МДУ від 17.05.2018 № 203, введено в дію наказом МДУ від 29.05.2018 №203). Положення знаходиться у вільному доступі на офіційній сторінці МДУ за посиланням

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf

Відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», листа МОН «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» від 24.10.2017 №1/9-565 в МДУ розроблено такі нормативні документи: «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ» (затверджено наказом МДУ від 16.11.2018 р. № 454, протокол Вченої ради МДУ від 09.11.2018 №3)

http://mdu.in.ua/Uceb/normativnye/polozhennja_pro_zapobigannja_ta_vijavlennja_akadem.pdf та Етичний кодекс (http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

МДУ сприяє виявленню порушень академічної доброчесності в наукових та методичних працях учасників освітнього процесу насамперед через їх перевірку на плагіат. З цієї метою з 2016 р. були укладені договори про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат» та створено Інституційний депозитарій МДУ (електронний архів праць викладачів).

Використання Системи Unicheck слід вважати використанням облікових записів Авторизованими користувачами в онлайн режимі; завантаження наукових робіт в Систему. За результатами перевірки через Систему складається звіт, у якому виділено плагіат, посилання та цитати, джерела плагіату. Обов'язковий перевірку за допомогою даного сервісу підлягають кваліфікаційні та наукові роботи здобувачів вищої освіти і викладачів.

Якщо робота допускається до захисту, процедура запобігання плагіату вважається завершеною. У разі прийняття рішення про доопрацювання роботи (зазвичай, у термін, що не перевищує 2 тижнів), робота проходить процедуру перевірки повторно.

На сайті університету у розділі "Академічна доброчесність" розміщено посилання на безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт - EduBirdie (<https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Для популяризації академічної доброчесності серед ЗВО ОП Туризм щорічно проводяться науково-методичні семінари за темою «Про академічну доброчесність та боротьбу з академічним плагіатом» в рамках засідання СНТ

кафедри. З 2018 р. до РП навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» включено тему «Академічна доброчесність та боротьба з академічним плагіатом» з метою популяризації академічної доброчесності серед ЗВО.

Створено окремий розділ на сайті університету, присвячений академічній доброчесності, розроблено QR-код для здобувачів вищої освіти з метою поширення в університеті принципів академічної доброчесності.

Кафедрою менеджменту спільно з іншими кафедрами МДУ у листопаді 2019 р. було проведено міжкафедральний науково-практичний семінар «Академічна доброчесність: виклики сучасності», на якому обговорено причини виникнення плагіату, розглянуто нормативно-правові акти у цій сфері, охарактеризовано умови співпраці з компаніями, які надають закладам вищої освіти України доступ до антиплагіатної системи StrikePlagiarism.com., а також програмні засоби для виявлення плагіату у наукових та академічних роботах.

Кафедра менеджменту МДУ дотримується принципів академічної доброчесності, тому всі кваліфікаційні роботи студентів ОП Туризм ОС «Магістр» рекомендується до захисту в Екзаменаційній комісії тільки після обов'язкової перевірки на плагіат. Для цієї процедури застосовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unichек, безкоштовні сервіси.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Організаційні принципи роботи Комісії з питань академічної доброчесності та відповідальність за порушення академічної доброчесності як з боку здобувачів вищої освіти, так і з боку науково-педагогічних працівників викладені у Положенні про академічну доброчесність в МДУ (затверджено протоколом Вченої ради МДУ від 17.05.2018 № 203, введено в дію наказом МДУ від 29.05.2018 №203). Положення знаходиться у вільному доступі на офіційній сторінці МДУ за посиланням

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf

При виявленні академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів останнім надається можливість доопрацювання роботи та надати їх для повторної перевірки на плагіат. Якщо показники не відповідають вимогам до оригінальності кваліфікаційних робіт на засіданні кафедри приймається рішення щодо недопуску до захисту такої роботи студента по причині наявності академічного плагіату та порушення принципів академічної доброчесності, що є підставою для відмови у присвоєнні кваліфікації та видачі диплома про здобуту освіту. Випадків порушення академічної доброчесності на спеціальності 242 Туризм ОС «Магістр» не виявлено.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Забезпечення необхідного рівня професіоналізму науково-педагогічних працівників кафедри здійснюється шляхом реалізації чітко сформованої процедури конкурсного добору викладачів, що викладена в «Положенні про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів у МДУ», згідно якого створюються конкурсні комісії, головне завдання яких – перевірка відповідності поданих претендентами документів до вимог, встановлених до науково-педагогічних працівників законами України, зокрема вимог конкурсу.

(http://mdu.in.ua/Dokumenty/konkurs/polozhennja_pro_provedennja_konkursnogo_vidboru_npp.PDF)

Процедура конкурсного добору зосереджена на відборі професійних кадрів. Претендентами на посади доцента, старшого викладача кафедри проводяться відкриті лекції в присутності науково-педагогічних працівників кафедри. На засіданнях кафедр здійснюється обговорення професійної кваліфікації та педагогічної підготовки претендентів. Підсумовуються всі докази професіоналізму та відповідної кваліфікації претендентів і висновки передаються на розгляд конкурсної комісії факультету.

Кадрове забезпечення освітнього процесу в Університеті має відповідати вимогам, що наведені у Постанові Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Кафедра менеджменту щорічно проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», на яку запрошуються провідні фахівці у сфері туризму. В 2019 році кафедрою менеджменту було проведено Круглий стіл «Маріуполь туристичний: проблеми і сучасні тенденції розвитку», приурочений до Всесвітнього Дня туризму. Партнерами заходу виступили Франчайзингове ТА «ANEX Tour», туристична фірма «Party Travel», Travel Hous Marco Polo, Агенція місцевої демократії у м. Маріуполь.

23.04.20 р. у форматі відео-конференції відбулася зустріч учасників проєктної групи ОП «Туризм» для другого (магістерського) рівня вищої освіти зі стейкхолдерами, що була присвячена обговоренню питань щодо змістовного наповнення ОПП. На зустрічі були присутні: Вікторія Давва, начальник відділу розвитку туризму ККП «м.Ехаб» та Автушенко Анастасія, заступник керуючого готелем «Посейдон»

<https://www.facebook.com/118808719517743/posts/265639158168031/>.

28.05.20 р. був проведений Другий туристичний зліт, на якому були присутні Вікторія Давва, начальник відділу розвитку туризму ККП «м.Ехаб», Козицька Аліна, менеджер проєктів Центру підтримки та розвитку МСБ, Давиденко Юрій, Event -менеджер Центру розвитку стартапів «1991 Mariupol»

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

З метою підвищення рівня практичної підготовки ЗВО та сприяння їх майбутньому працевлаштуванню кафедра менеджменту постійно залучає до аудиторних занять представників підприємств-партнерів:

- лекція Ганни Бедненко (директора ТА «Лімпопо») на тему «Організація взаємодії з постачальниками послуг».
- лекція Євгена Ворожбіта (голови Асоціації туристичних фірм Маріуполя і Приазов'я, директора ТОВ "Супутник") на тему «Актуальні проблеми розвитку туризму».

- лекція Тетяни Герасимової (консультанта, експерта-практика в області бізнес-, фінансового та управлінського обліку) на тему «Фінанси малого бізнесу» (18.01.2020р.)

<https://www.facebook.com/118808719517743/posts/187464925985455/?app=fbl> .

- лекція Діани Ангєлової (Project менеджера), під час якої студенти дізналися про обов'язки project менеджера, а також про soft та hard skills, які необхідні для успішної кар'єри (04.03.20).

- Давиденко Юрій (Event менеджер) на лекції розповів про свій досвід роботи, розкрив характеристики якісного івенту, технологію планування Agenda. Також провів презентацію проекту «Незалежні junior», яка спрямована на молодь, що бажає пов'язати своє майбутнє с IT- бізнесом, розвитком місцевого самоврядування (04.03.20)

<https://www.facebook.com/118808719517743/posts/225793458819268/>.

- лекція Діани Ангєлової та Єлизавети Левченко (Project менеджерів) на тему «Мінімальний набір РМ-новачка» (11.03.20р.) <https://www.facebook.com/118808719517743/posts/230644331667514/>.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Університет усіляко сприяє професійному розвитку викладачів. Документами, що регламентують систему професійного розвитку, є Статут МДУ і «Положення про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету», в якому регламентуються види, форми, організаційні основи та порядок проведення підвищення кваліфікації

http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_pidvishhennja_kvalifikaciji_praciv.pdf. Моніторинг рівня професіоналізму викладача здійснюється через рейтинг науково-педагогічних працівників.

Значному професійному розвитку викладачів кафедри сприяє навчання в аспірантурі. За останні роки захистили кандидатські дисертації викладачі кафедри: Горбашевська М.О., Перепада Ф.Л., Осипенко К.В., Скарга О.О.

Згідно плану підвищення кваліфікації НПП ОП «Туризм» на 2016-2020 рр. пройшли програми підвищення кваліфікації: професор Омельченко В.Я. (на базі Одеського національного політехнічного університету); професор Балабаниць А.В., доценти Кислова Л.А., Мацука В.М. (на базі Гомельського державного університету ім. Франциска Скорини, Білорусь); Горбашевська М.О., Гапонюк О.І., Осипенко К.В. (на базі Вищого Духовного Семінаріуму у Варшаві UKSW спільно із Польсько-українською фундацією «Інститут Міжнародної Академічної і Наукової Співпраці» (IIASC) та Фундацією ADD); доцент Перепада Ф.Л. (на базі ПВНЗ «Міжнародного інституту фінансів»), старший викладач Скарга О.О. (на базі ВНЗ «Полтавського університету економіки і торгівлі»).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Розвиток викладацької майстерності МДУ стимулює за допомогою преміювання НПП (Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти МДУ за високий рівень результатів наукової роботи

(http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/polozhennja_pro_stimuljuvannja_rezultativ_naukovej.pdf), що проводиться на основі щорічного рейтингового оцінювання. Протягом 2016-2020 рр. були премійовані 8 викладачів кафедри за високі досягнення у навчальній і науковій діяльності; були вручені: Почесна грамота Донецької облдержадміністрації – доцент Мацука В.М.(2016 р.); Подяка міського голови – Перепада Ф.Л.(2017 р.), Подяка Ректора – професор Балабаниць А.В.(2020 р.), професор Омельченко В.Я.(2019, 2020 р.), доцент Кислова Л.А.(2019 р.), цінний подарунок – доцент Перепада Ф.Л.(2020 р.).

В університеті активно працює «Школа педагогічної майстерності викладачів МДУ»

(http://mdu.in.ua/news/kurs_molodogo_bijcja_vikladachi_mdu_zavershili_kursi_shkoli_pedagogichnoji_majsternosti/2019-04-05-3002). В межах Програми розвитку лідерського потенціалу університетів України, викладачі були задіяні у тренінгах з лідерства. Також на базі МДУ проходили тренінги з викладацької майстерності, організатором яких виступила ГО «Вище» спільно із Саксонським центром викладання та навчання вищої освіти в Лейпцигу

(http://mdu.in.ua/news/u_mdu_projshli_treningi_z_vikladackoji_majsternosti_dlja_vikladachiv_peremishhenikh_ta_skhidnikh_universitetiv_ukrajini/2019-10-03-3293).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Фінансові ресурси МДУ складаються з фінансування із загального фонду Держбюджету та надходжень спеціального

фонду Держбюджету. Фінансування із загального фонду Державного бюджету надається для покриття витрат, пов'язаних з навчанням студентів за державним замовленням. Надходження спеціального фонду складаються з надання платних послуг та отриманням грантів та цільових коштів на виконання окремих доручень. МДУ розміщується у 5 навчальних корпусах (загальна площа 30883,6 м²), з них навчальні приміщення – 6702,5 м². Показник забезпечення навчальними приміщеннями (з урахуванням навчання у 3 зміни) становить 2,9 м², що відповідає вимогам п.33 Ліцензійних умов. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності формується на основі Наукової бібліотеки (160 000 одиниць фонду). Викладачі та студенти мають доступ до електронних баз (Polpred.com, електронна бібліотека видавництва «Центр учбової літератури», JournalTOCs, електронно-бібліотечна система BiblioRossica) та мережевих електронних ресурсів вільного доступу (Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України, Електронна бібліотека «Мислене дерево», Тематичний інтернет-навігатор Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського). На офіційному сайті МДУ розміщується, систематично оновлюється та підтримується в актуальному стані інформація, що підлягає оприлюдненню. Соціально-побутова інфраструктура МДУ включає Наукову бібліотеку, 3 медичні пункти, 3 їдальні та буфети, гуртожиток на 450 місць, спортивний комплекс.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП завдяки збалансованості матеріальних (обладнання аудиторій, кабінетів, консультаційних центрів тощо) та сприйняття студентів як рівноправних партнерів у вибудові їх освітньої траєкторії, відповідності критеріям студентоцентрованого навчання, постійно проводиться анкетування здобувачів вищої освіти для визначення їх інтересів та потреб (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfcrtiAGnDfz24wHs6BLC-kqy2Fi_vCDno-Tqxl6fmdg538Q/viewform?vc=0&c=0&w=13). У 2019-2020 навч. році у МДУ було проведено анкетування студентів «Аналіз якості вищої освіти». Кількість студентів, які «повністю» або «скоріше» задоволені навчанням в МДУ складає 79% (що на 2,8% більше ніж за попереднім оцінюванням). Один з блоків опитування був направлений на те, щоб дізнатися задоволеність здобувачів вищої освіти рівнем забезпечення ресурсами освітнього процесу в МДУ (<https://docs.google.com/forms/d/12E8zirTWhsh7HjTDCzzmMTjR-9UNUoI8UwSmq7igny1/edit>). Результати опитування були розглянуті на засіданні науково-методичної ради МДУ від 04.12.2019 р. (http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/monitoring/zvit_pro_opituvannja_shhodo_jakosti_2019-2020.pdf) Також було проведено анкетування здобувачів «Позанавчальна діяльність очима студента» (https://docs.google.com/forms/d/1vwFr5Jz21_IxQ7sJRJs7K_ofrVXARQsLJ3X6LMZdz8o/viewform?edit_requested=true).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Освітнє середовище МДУ є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Туризм». Освітня діяльність в Університеті спрямована на створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації людини, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовки до життя і праці в сучасних умовах, розроблення та запровадження освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та навчально-виховного процесу, розвитку неперервної освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір, забезпечення соціального захисту студентів та науково-педагогічних працівників. На базі ЗВО створена Студентська рада – це орган студентського самоврядування. Її структура розроблена з урахуванням кращих традицій європейських закладів вищої освіти. Діяльність студради спрямована на забезпечення та захист прав та інтересів студентів; виявлення та формування потенційних молодіжних лідерів; розвиток наукового і творчого потенціалу студентства; створення необхідних умов для проживання та відпочинку студентів. Наявність в МДУ практичного психолога, прийнятий Етичний кодекс допомагають забезпечити та захистити права та інтереси студентів; виявити та сформувавши потенційних молодіжних лідерів; розвинути науковий і творчий потенціал студентства; створити необхідні умови для проживання та відпочинку студентів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

В університеті створено розгалужену структуру освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, яка включає, зокрема, молодіжний центр, профспілку, інспектора з соціальної роботи, юрисконсульта, практичного психолога, куратора академічної групи. Студенти можуть отримати консультації інспектора з соціальної роботи у вирішенні організаційних питань (соціальні стипендії, матеріальна допомога, поселення у гуртожиток тощо). Соціальна підтримка здійснюється також через профспілку університету із залученням органів студентського самоврядування. У встановленому порядку надається соціальна стипендія. В МДУ впроваджена система анкетування та опитування. Згідно звіту з анкетуванням студентів щодо якості вищої освіти в МДУ у 2019-2020 навч. році (http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/monitoring/zvit_pro_opituvannja_shhodo_jakosti_2019-2020.pdf), було проведено оцінювання ресурсів освітнього процесу. Здобувачі задоволені освітньою підтримкою на 33% , організаційною – на 37%, інформаційною – на 43%, консультативною – на 34% та соціальною – на 36%. Рівень викладання у ЗВО оцінюється студентами як високий та достатній та складає 95%.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Відповідно до п. 33 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187, в редакції постанови Кабінету Міністрів від 10 травня 2018 р. № 347 щодо доступності до навчальних приміщень для осіб з особливими освітніми потребами у Маріупольському державному університеті здійснено обстеження навчальних корпусів та студентського гуртожитку щодо їх відповідності державним будівельним нормам в частині доступності для маломобільних груп населення, розроблено та затверджено поквартальний План-графік на 2018-2020 рр. реконструкції та проведення ремонту навчальних корпусів Маріупольського державного університету щодо доступності до навчальних приміщень осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (http://mdu.in.ua/index/osoblivi_potrebi/o-296). Згідно даного Плану-графіку в Маріупольському державному університеті встановлено пандуси та поручні на зовнішніх сходах навчальних корпусів та гуртожитку, організована автостоянка для інвалідів на прилеглих територіях навчальних корпусів та встановлено електровимикачі на висоті 0,8 м від рівня підлоги в спеціалізованих аудиторіях.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Відповідно до п. 2.1.8. Етичного кодексу МДУ однією з морально-етичних засад діяльності МДУ є взаємна довіра та взаємоповага, партнерство і взаємодопомога, що передбачає: створення та дотримання в МДУ атмосфери доброзичливості, партнерської взаємодії, колективної співпраці в освітній та професійній діяльності учасників освітнього процесу. Повага в університеті має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї.

Обов'язковим є уникнення ситуацій залякування, погроз, приниження та паплюження честі колег, фізичного та психічного насильства, нецензурної мови, проявів будь-якої дискримінації. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій відображена у пункті 3.11 Етичного кодексу МДУ та у Положенні про факультет Маріупольського державного університету http://mdu.in.ua/Dokumenty/pidrozdzily/polozhennja_pro_fakultet.pdf.

З метою розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створюється постійно діюча Комісія з питань дотримання Етичного кодексу МДУ http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf

В університеті розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах, що є додатком до положення Про факультет Маріупольського державного університету й знаходиться у відкритому доступі на сайті МДУ (http://mdu.in.ua/publ/procedura_virishennja_konfliktnikh_situacij_na_fakultetakh/1-1-0-127).

Також створена Комісія з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ. Організаційні засади роботи цієї комісії регламентує Положення про Комісію з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/doradchi/polozhennja_pro_komisiju_z_pitan_zapobigannja_ta_v.pdf).

На офіційному сайті МДУ створений окремий розділ «Антикорупційні заходи», який містить вичерпну інформацію щодо політики МДУ відносно запобігання корупції. В цьому розділі розміщена форма «Повідомити про факт корупції», що дає змогу учасникам освітнього процесу доступно та просто висловити скарги тощо (http://mdu.in.ua/index/antikorupcijnij_zakhodi/o-173).

Під час реалізації ОП «Туризм» не виникало подібних ситуацій. Звернень до Комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ з приводу врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями та/або дискримінацією) та до Комісії з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ не надходило.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Нормативним документом ЗВО, який регламентує порядок встановлення єдиних норм та правил до способів і процедур розробки, моніторингу, перегляду, періодичного оновлення, удосконалення та закриття освітніх програм у Маріупольському державному університеті є «Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті» (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/pro_rozrobku-monitoring-peregljad-udoskonallennja_t.pdf)

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Перегляд освітніх програм в Маріупольському державному університеті відбувається відповідно до системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності у Маріупольському державному університеті (http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/polozhennja_sistema_vzja.pdf). Механізм моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється «Положенням про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ»: (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/pro_rozrobku-monitoring-peregljadudoskonallennja_t.pdf).

Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.

Протягом 2019-2020 рр. освітня програма «Туризм» для другого (магістерського) рівня вищої освіти змінювалась з урахуванням висновків звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу програми, експертного висновку ГЕР, а також рекомендацій стейкхолдерів.

З метою посилення управлінської та маркетингової підготовки магістрів з туризму в ОП розширено перелік спеціальних (фахових) компетентностей: уміння застосовувати інноваційні технології просування та продажу туристичного продукту (ФК18), знати особливості розміщення та використання рекреаційних ресурсів, оцінювати туристичний потенціал з урахуванням особливостей сегментів туристичного ринку та видів туризму (ФК19); і, відповідно, додано програми результати навчання: розробляти стратегії розвитку туристичної діяльності та пропонувати способи удосконалення туристичної інфраструктури на різних рівнях державного та регіонального управління (РН 17), розробляти та впроваджувати інноваційний туристичний продукт та оцінювати рівень його конкурентоспроможності на національному і світовому ринках (РН 18), проводити дослідження туристичного ринку та оцінювати перспективи його розвитку у цілому та у рамках окремих видів туризму / географічних напрямів (РН 19), демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях (РН 20). Розроблено новий варіант структурно-логічної схеми вивчення освітніх компонент ОП, яка визначає природно-логічну послідовність у вигляді певних траєкторій засвоєння навчальних дисциплін згідно їх семестрового розподілу.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Зворотній зв'язок зі здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті.

Протягом навчання здобувачі активно беруть участь у різновекторних опитуваннях, результати яких аналізуються викладачами випускової кафедри та приймається рішення щодо внесення змін до ОП, що зображено у протоколах засідання кафедри. Зокрема, була врахована пропозиція здобувачів щодо необхідності більше приділяти уваги вивченню розвитку міжнародного туризму, застосування інноваційних технологій у сфері туризму (Протоколи засідання кафедри: № 4 від 15.10.2019, № 9 від 19.12.2019, № 12 від 03.03.2020, № 13 від 14.04.2020).

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Відповідно до Положення про систему забезпечення якості в МДУ: http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/polozhennja_sistema_vzja.pdf, залучення всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал, студенти) до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг є одним з ключових принципів СВЗЯ в університеті. Крім того, одним з рівнів СВЗЯ МДУ є студентський рівень. Здобувачі вищої освіти беруть участь в управлінні університетом (члени рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, науково-методичної ради, вченої ради).

Здобувачі є повноцінними партнерами у всіх процесах забезпечення якості ОП кафедри менеджменту Маріупольського державного університету.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Роботодавці безпосередньо були залучені кафедрою до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості через організацію таких заходів:

- проведення методичного семінару з проблем забезпечення якості освітніх програм кафедри із залученням стейкхолдерів освітньої програми «Туризм»: Бедненко Г.В., директора ТА «Ліпроро»; Ворожбіта Є.І., директора ТОВ «Супутник»; Козицької А.О., проектного менеджера Агенції місцевої демократії у м. Маріуполь: Протокол №2, від. 15.10.2019);
- проведення конференції учасників проектної групи ОП «Туризм» для другого (магістерського) рівня вищої освіти зі стейкхолдерами (В. Давва, начальник відділу розвитку туризму ККП «м.Ехаб», Автушенко А., заступник керуючого готелем «Посейдон»: <https://www.facebook.com/management.mdu/posts/265639158168031>
- залучення стейкхолдерів в якості голів ЕК з захисту кваліфікаційних магістерських робіт зі спеціальності 242 «Туризм» (Ворожбіта Є.І., директора ТОВ «Супутник»);
- залучення стейкхолдерів до суддівства у творчому конкурсі студентських інноваційних проектів «Місто: розвиток через туризм» з метою оцінювання отриманих компетенцій здобувачів вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм» (Давиденко Ю., event-менеджер «1991 Mariupol»; Давва, В., начальник відділу розвитку туризму ККП «м. Ехаб» та Козицька А., менеджер проектів Центру підтримки та розвитку МСБ): http://elf.mdu.in.ua/news/drugij_zlit/2020-05-29-30?fbclid=IwAR2sLPRWGbnf_-UNkrNJQhSwBm7b1WpFxFsZMAHCCu-9v7XsPYVceASUR-k

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Кафедра менеджменту постійно відслідковує тенденції розвитку спеціальності і ринку праці на основі аналізу сформованої бази даних випускників; здійснення моніторингу працевлаштування та професійної кар'єри випускників із урахуванням їхнього здобутого фаху; залучення випускників до освітньої, наукової та інших видів діяльності кафедри.

На кафедрі менеджменту за такого роду комунікації є куратори. Інформацію про працевлаштування випускників кафедра менеджменту акумулює у співпраці з деканатом та навчальною лабораторією з організації практик та працевлаштування випускників («Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету», введеного в дію наказом Маріупольського державного університету від 19.10.2018 р. №394).

Так, у 2018 році випускниця спеціальності «Менеджмент» Анастасія Автушенко, заступник директора Готельно-ресторанного комплексу «Посейдон», прийняла участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом» і виступила з доповіддю «Особливості професійної діяльності менеджера в готельно-ресторанному бізнесі»; у 2019 році у Круглому столі «Маріуполь туристичний: проблеми та сучасні тенденції розвитку», на якому проводився конкурс студентських проєктів, прийняла участь випускниця кафедри Козицька Аліна Олексіївна, проєктний менеджер Агенції місцевої демократії у м. Маріуполь.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014р. № 1556-VII та ґрунтується на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України «Системи управління якістю. Вимоги», ДСТУ ISO 9001:2009. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього моніторингу.

Механізм моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється «Положенням про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті»: (http://mdu.in.ua/publ/polozhennja_pro_rozrobku_monitoring_peregljad_udoskonalennja_ta_zakrittja_osvitnikh_program_v_mariupolskomu_derzhavnomu_universiteti/1-1-0-134).

В ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості освіти щодо періодичного перегляду освітньої програми «Туризм», було визначено такі недоліки:

- неясність зв'язків між окремими освітніми компонентами ОПП. Запропоновані заходи: удосконалено структурно-логічну схему викладання освітніх компонентів;
- нечіткість відповідності цілей ОП місії університету у частині поширення практичного втілення євроінтеграційних прагнень держави. Запропоновані заходи: впроваджено освітні компоненти «Міжнародне право», «Міжнародний туризм», «Конкурентоспроможність глобальних компаній», вивчення яких буде забезпечувати більш глибоке досягнення таких спеціальних (фахових) компетентностей як: здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності (СК8), розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації (СК9), здатність управляти ризиками в туризмі (СК10), здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринку (СК12), здатність до міжкультурної взаємодії в сфері міжнародної туристичної освіти та професійної діяльності (СК17).

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

За результатами акредитації ОПП Туризм (листопад 2019 р.), на підставі висновків експертної групи, галузевої експертної ради рішення Національного агентства у МДУ було визначено наступні основні заходи, які спрямовані на підвищення якості підготовки фахівців за зазначеною освітньо-професійною програмою:

1) Переглянути та уточнити зміст освітньої програми для досягнення цілей і програмних результатів, зокрема освітніх компонентів, залучивши заінтересовані сторони та зробивши можливим громадське обговорення програми і зміни до неї у відкритому доступі:

- розроблено анкети та проведено анкетування роботодавців, випускників, здобувачів вищої освіти з метою удосконалення ОП: <http://elf.mdu.in.ua/index/aketuvannja/0-19>;

- внесено зміни до ОП «Туризм» 2019 р. та розроблено нову ОП «Туризм» 2020 р. з урахуванням результатів моніторингу.

- оновлена ОП 2020 р. пройшла етап громадського обговорення у відкритому доступі на сайті університету.

2) Усунути недоліки і неточності у навчальному плані, зокрема, розробити для денної та заочної форм навчання окремі навчальні плани, переглянути перелік навчальних дисциплін, збільшити кількість вибіркового дисциплін, уточнити дисципліни, внесені на Державний кваліфікаційний екзамен, включивши ті, що належать до нормативної частини навчального плану:

- розроблено навчальні плани за ОП «Туризм» для денної та заочної форм навчання з урахуванням запроваджених змін;

- збільшена кількість вибіркового дисциплін, оновлено Каталог елективних дисциплін.

3) Забезпечити процедури і реальні можливості для вибору дисциплін з інших ОП, передбачивши альтернативи і створивши можливості для формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти:

- здобувачі ОП мають можливість обрати дисципліни з інших ОП для формування індивідуальної траєкторії навчання відповідно до п. 1.3. «Положення про вибірково дисципліни у Маріупольському державному університеті»: http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkov_i_disciplini_100620.pdf;

- так, здобувачами ОП «Туризм», було обрано освітні компоненти загальної підготовки: Іміджеологія, Психологія конфлікту.

4) Розробити і запровадити політику стосовно розвитку soft skills у всіх учасників освітнього процесу:

- до переліку вибіркового дисциплін циклу загальної підготовки усіх освітніх програм університету, зокрема і ОП

«Туризм» додано навчальні дисципліни, що передбачають набуття таких навичок soft skill, як Корпоративні конфлікти та методи їх подолання, Технологія командної роботи, Менеджмент взаємодії;
- центром післядипломної освіти та підвищення кваліфікації в програмах підвищення кваліфікації було впроваджено компетентності та результати навчання, які передбачають розвиток соціальних навичок у викладачів МДУ, зокрема навички комунікації, лідерство тощо;
- розроблено Положення щодо політики розвитку soft skills у здобувачів вищої освіти:
http://mdu.in.ua/publ/polozhennja_shhodo_politiki_rozvitku_soft_skills_v_mariupolskomu_derzhavnomu_universiteti/1-1-0-178.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Учасники академічної спільноти приймають участь у забезпеченні процедур внутрішнього забезпечення якості ОП шляхом:
- забезпечення публічності інформації щодо освітніх програм, цілей навчання, оцінювання здобувачів вищої освіти, тощо через веб-сайт університету, інформаційні стенди, засоби масової інформації.
- участі в розробленні ОП та навчальних планів: (до розроблення ОП було залучено Капранову Л. Г., к.е.н., доцента, зав. кафедри економічної Теорії і підприємництва ВНЗ ПДТУ; Політик О. А., віце-президента Донецької торгово-промислової палати, керуючу Відділенням Донецької торгово-промислової палати у м. Маріуполі).
- залучення провідних науково-педагогічних працівників з інших ЗВО в якості голів Екзаменаційних комісій з захисту кваліфікаційних магістерських робіт та оцінювання набутих компетентностей здобувачів вищої освіти ОПП "Туризм" (Дятлова В. В., д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності Донецького Державного університету управління);

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Університеті визначено складові СВЗЯ МДУ, зокрема кадрове забезпечення освітньої діяльності, оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності; навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти. Контроль за дотриманням нормативних вимог та принципів СВЗЯ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректори, керівники структурних підрозділів.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації є однією із складових СВЗЯ МДУ. Публічність інформації про діяльність Університету забезпечується згідно із Законом України «Про вищу освіту», наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів». В університеті проводиться систематичне оновлення та підтримання в актуальному стані інформації, що підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті МДУ.

Статут МДУ

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/statut_mdu.pdf

Правила внутрішнього розпорядку МДУ

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/pravila_vnutrishnogo_rozporjadku_mdu.pdf

Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Маріупольського державного університету на 2015-2020 роки

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/kolektivnij_dogovir_mizh_administracieju_ta_trudov.pdf

Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Маріупольському державному університеті

<http://mdu.in.ua/Dokumenty/systema.pdf>

Етичний кодекс МДУ:

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<https://www.facebook.com/management.mdu/>

<http://mdu.in.ua/publ/>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Загалом, до сильних сторін освітньо-професійної програми «Туризм» у Маріупольському державному університеті можна віднести:

- освітня програма має чіткі цілі, які повністю відповідають місії університету та Стратегії його розвитку.
- при розробці освітньої програми та при підготовці і читанні навчальних курсів враховуються регіональні аспекти у сфері рекреації і туризму та особливості розвитку вітчизняних і міжнародних туристичних потоків;
- дана освітня програма забезпечує право студента на можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті через вибір навчальних дисциплін та забезпечує навчання і викладання відповідно до вимог студентоцентрованого підходу;
- до освітнього процесу за даною ОП залучаються професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців;
- організація навчання за освітньою програмою «Туризм» дає можливість формування і розвитку креативного мислення, лідерських якостей та необхідних комунікаційних навичок майбутнього фахівця з туризму.

Слабкі сторони освітньої програми:

- недостатню кількість угод про співробітництво між кафедрою менеджменту та міжнародними структурними підрозділами сфери туризму;
- відсутність можливості продовження навчання на освітньо-науковому рівні – профільній аспірантурі.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

У Маріупольському державному університеті є всі умови для перспектив та вдосконалення системи підготовки професійних кадрів у сфері туризму і, зокрема, оздоровчого, культурного, подієвого, промислового туризму, що відповідає Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Задля реалізації перспектив розвитку ОП «Туризм» у МДУ упродовж найближчих 3 років планується:

- 1) удосконалити форми і методи навчання і викладання відповідно до вимог студентоцентрованого підходу;
- 2) активізувати роботу науково-педагогічного персоналу кафедри щодо наукових публікацій у періодичних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз;
- 3) поширити застосування спеціального програмного забезпечення при викладанні навчальних дисциплін;
- 4) постійно удосконалювати внутрішню систему забезпечення якості;
- 5) забезпечити покращення умов для працевлаштування випускників ОП «Туризм» через посилення співпраці з роботодавцями;
- 6) доповнити мережу баз практик студентів у провідних туристичних агенціях та фірмах;
- 7) розширити міжнародні зв'язки і співпрацю із зарубіжними партнерами щодо виконання спільних наукових проєктів у сфері туризму і підготовки фахівців з туризму.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Чентуков Юрій Ілліч

Дата: 30.09.2020 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Виконання кваліфікаційної роботи	підсумкова атестація	<i>Метод. квал. робіт 242 ТУР20.pdf</i>	fjPXKIPRPA797FNtA MlP9ltVVTsHxosmY1 KA85TVxnw=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG Дошка настінна для маркеру (рік виробництва, 2015) Переносний екран 152x152 Piprojectal
Науково-дослідна практика	практика	<i>РП практика Туризм.pdf</i>	7kMwGWt3/siinV8/ kSO2Rfyto43B5hRK MZvII+tzouI=	Дошка настінна для маркеру (рік виробництва, 2015) Переносний екран 152x152 Piprojectal
Конкурентоспроможність глобальних компаній	навчальна дисципліна	<i>РП Конкурентноспрос можливість глобальних компаній Тур 2020 .pdf</i>	kVIalynQDaogtUs49 PwQyekUuET+Y88e 2jiljpmiI4w=	Дошка настінна для маркеру (рік виробництва, 2015) Переносний екран 152x152 Piprojectal
Бренд-менеджмент у туризмі	навчальна дисципліна	<i>РП Бренд-мен у туризмі Тур 2020.pdf</i>	kp2KiRmVsgU5JN2 w1WS/oUA+tn6TMr 4+W6W165gAjvI=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Управління якістю туристичних послуг	навчальна дисципліна	<i>РП Управління якістю туристичних послуг.pdf</i>	Y4Ws7ojhSuQaxtJ1q L4IWGc1hiI6K8UBfji T9lAbqec=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Управління туристичними дестинаціями	навчальна дисципліна	<i>РП Управління туристичними дестинаціями Тур 2020.pdf</i>	3zzRbgE84YS02NAH hUKJWUJPTWWrgs 88yh5Zh2jCE4w=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Міжнародний туризм	навчальна дисципліна	<i>РП Міжнародний туризм ТУР.pdf</i>	83fz6XxU/SMrI0om 8vYouzol4eK1oS69C wH8obn7CeY=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Інноваційні технології в туризмі	навчальна дисципліна	<i>РП Інноваційні технології Тур 2020.pdf</i>	INMPK47mhu7cIIX7 SM67CdoWG8J71ed HZ5gPTalmWns=	Дошка настінна для маркеру (рік виробництва, 2015) Переносний екран 152x152 Piprojectal
Міжнародне право	навчальна дисципліна	<i>РП міжнародне право.pdf</i>	8bPPq8Dr9RBWLyH AZtX1YvTW8Za+B47 UneFp9nRUAV8=	Дошка настінна для маркеру (рік виробництва, 2015) Переносний екран 152x152 Piprojectal
Іноземна мова у професійному середовищі	навчальна дисципліна	<i>РП Іноземна мова у проф серед туризм.pdf</i>	+QcqhahQMg/JwipN oAVYAhvYsDCdPsYo bGVULDRdNA8=	Проектор мультимедійний BENQ-MS506(рік випуску, 2015)
Методологія та організація наукових	навчальна дисципліна	<i>РП Методологія та організація</i>	iGoz+gdYbE4GS98q oe7O2lOLO128RZ1U	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT

досліджень		<i>наук.досліджень.pdf</i>	yfG2jpEeXSA=	101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Математичне моделювання соціально-економічних систем	навчальна дисципліна	<i>РП Математичне моделювання ОП Тур маг 1к.pdf</i>	v7W7f8/3fS+pTWlx4EyzSM2GcUbkZQDflk7F2dScj2c=	Навчальна лабораторія системного аналізу № 110, 54,6 м. Комп'ютери: Intel® Core™ i5-4460 CPU 3,2 GHz ОЗУ 4 Гб HDD 500 Гб (10) Community Visual Studio Net Beans Clips Microsoft Office MapInfo v17 trial. Є доступ до інтернету.
Академічне письмо	навчальна дисципліна	<i>РП Академічне письмо Тур 2020.pdf</i>	h1nXPX/7EhrgoxHx86JqdcQuc8og6rGK/f7+IiXouk=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG
Управління проектами	навчальна дисципліна	<i>РП Управління проектами ТУР2020.pdf</i>	UL05xL1dVYuSa9XTg6SCAaNvXNEpP6ImfXjroR78KBk=	Проектор мультимедійний ViewSonic PJD6211 S/№ RCT 101404574, (рік виробництва, 2010) Ноутбук Lenovo G50-30 S/№ PF 02CSUG

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Документ	<i>Відомості про викладачів.pdf</i>	2LPEfv8Ifom+fdXWKvigWZFznqRJNZC Ws+Rx9bN5qJo=

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах; знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних</i>	☐	Виконання кваліфікаційної роботи	Спостереження, пояснення, научні методи (пізнання, аналогії, оцінка, демонстрація, ілюстрація тощо), робота зі статистично-аналітичними звітами, літературно-джерельною базою, опанування методів наукового аналізу на практиці, розробка власних пропозицій з проблематики дослідження	Для публічного виступу надається 5-10 хвилин. У виступі студент має окреслити для ЕК найважливіші та найпринциповіші моменти своєї роботи. Візуальне супроводження у вигляді мультимедійної презентації кваліфікаційної роботи складається із слайдів, на яких представлені графіки, таблиці, схеми, рисунки, алгоритми і т.і. По закінченні виступу члени ЕК можуть поставити студенту запитання стосовно його

<p>областей туризму та рекреації; здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію; здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму; здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації; здатність розв'язувати науково-прикладні проблеми в сфері рекреації і туризму; нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.</p>				<p>виступу або тексту роботи.</p>
<p>Знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації; здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму; здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності; використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; розробляти та впроваджувати інноваційний туристичний продукт та оцінювати рівень його</p>	<p>☐</p>	<p>Бренд-менеджмент у туризмі</p>	<p>Пояснювально-ілюстративний метод, частково-пошуковий (евристичний) метод, метод проблемного викладення, дослідницький</p>	<p>Усне опитування, письмові роботи, контрольні роботи, самостійні роботи, індивідуальне дослідницьке завдання (проект), тестові завдання, залік.</p>

конкурентоспроможності на національному і світовому ринках.				
<p><i>Знання законмірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку</i> <i>здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку,</i> <i>інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму;</i> <i>здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації;</i> <i>здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності;</i> <i>здатність розв'язувати науково-прикладні проблеми в сфері рекреації і туризму.</i></p>	☐	<p>Управління туристичними дестинаціями</p>	<p>Навчальні лекції (оглядові, тематичні, дискусії); робота з Інтернет-ресурсами; складання графічних схем, самостійна робота (індивідуальні або командні проекти).</p>	<p>Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за виконане індивідуальне, практичне завдання, тестові завдання, екзамен.</p>
<p><i>Проектувати ефективні системи управління організаціями;</i> <i>планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах</i> <i>мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;</i> <i>вміти формувати конкурентоспроможну стратегію маркетинг менеджменту організації шляхом дослідження ринкових умов, оцінки зовнішніх можливостей та ризиків, термінів</i></p>	☐	<p>Конкурентоспроможність глобальних компаній</p>	<p>Лекції, семінарські (практичні) заняття, реферування навчальної та наукової літератури, робота в Інтернет.</p>	<p>Бали за опитування та доповіді на семінарських заняттях, бали за індивідуальні завдання, бали за іспит (підсумковий тест).</p>

<p>повернення інвестицій та прогнозування очікуваних результатів діяльності.</p>				
<p>здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації; здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності; використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики; демонструвати здатність саморозвиватися та самовдосконалюватися упродовж життя; ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.</p>	<p>☐</p>	<p>Управління проєктами</p>	<p>Навчальні заняття (лекція, т.ч. у вигляді дискусій, проблемних, мультимедійних відео –конференцій), самостійна робота (індивідуальні або командні проєкти), практична підготовка, контрольні заходи, складання аналітичних та стратегічних схем.</p>	<p>Опитування та доповіді на семінарських заняттях, тестування, оцінка за реферат, оцінка за виконане практичне індивідуальне завдання, екзамен.</p>
<p>Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію; здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму; здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації; нести відповідальність за</p>	<p>☐</p>	<p>Науково-дослідна практика</p>	<p>Спостереження, пояснення, інструктаж, научні методи (демонстрація, ілюстрація), правила роботи з виробничою документацією, робота зі статистично-аналітичними звітами, складання планової та звітної документації.</p>	<p>Публічний виступ, диф. залік.</p>

<p>розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики; демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.</p>				
<p>Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію; знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку; здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму; практикувати використання іноземних (ної) мов (мови) у професійній діяльності; проводити дослідження туристичного ринку та оцінювати перспективи його розвитку у цілому та у рамках окремих видів туризму / географічних напрямів.</p>	☐	<p>Міжнародний туризм</p>	<p>Лекції, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів, виконання самостійних робіт, вивчення періодичної літератури, роботу з першоджерелами, написання реферату.</p>	<p>Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінювання роботи студентів під час практичних занять, виконання індивідуального завдання.</p>
<p>Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію; здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму; здатність</p>	☐	<p>Управління якістю туристичних послуг</p>	<p>Навчальні лекції, практичні заняття, робота з першоджерелами (аналіз інформаційних джерел, літератури), кейс-метод.</p>	<p>Оцінювання роботи студентів під час практичних занять, виконання індивідуального завдання, оцінювання засвоєння питань для самостійного опрацювання, проведення поточного контролю, екзамену.</p>

<p>оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму; Здатність здійснювати управління підприємством індустрії туризму та рекреації. Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності. Діяти у полікультурному середовищі. Демонструвати здатність саморозвиватися та самовдосконалюватися упродовж життя. Розробляти та впроваджувати інноваційний туристичний продукт та оцінювати рівень його конкурентоспроможності на національному і світовому ринках.</p>				
<p>Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті; вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами</p>	☐	<p>Іноземна мова у професійному середовищі</p>	<p>Словесні, наочні, практичні, репродуктивні вправи, творчі завдання, проблемно пошукові вправи.</p>	<p>Поточний контроль, модульний контроль, залік</p>
<p>Здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері туризму; здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері рекреації, туризму, гостинності; практикувати використання іноземних (ної) мов</p>	☐	<p>Інноваційні технології в туризмі</p>	<p>Лекції (оглядові, тематичні, дискусії); робота в Інтернет; складання графічних схем, тестування, реферування, конспектування тощо.</p>	<p>Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за реферат, тестування, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, екзамен.</p>

<p>(мови) у професійній діяльності; діяти у полікультурному середовищі; приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування; ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації; розробляти стратегії розвитку туристичної діяльності та пропонувати способи удосконалення туристичної інфраструктури на різних рівнях державного та регіонального управління; розробляти та впроваджувати інноваційний туристичний продукт та оцінювати рівень його конкурентоспроможності на національному і світовому ринках.</p>				
<p>Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах; ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення; застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією; моделювати об'єкти і процеси у сфері менеджменту, застосовуючи математичні</p>	<p>☐</p>	<p>Математичне моделювання соціально-економічних систем</p>	<p>Тести, опитувань по темам, захист звітів про виконання лабораторних робіт.</p>	<p>Поточний модульний контроль, залік</p>

методи та інформаційні технології				
<p>Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах; організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті; вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами; забезпечувати ефективне управління якістю адміністративних та операційних процесів, з огляду на існуючі системи стандартів та нормативів, а також використовувати та розробляти стандарти діяльності та внутрішні нормативні документи організації для забезпечення взаємоузгодженого функціонування органів управління організацією</p>	☐	<p>Академічне письмо</p>	<p>Навчальні заняття у вигляді лекцій та практичних презентацій, дискусій та академічної мобільності.</p>	<p>Кейс-стаді, написання наукових статей, індивідуальні проєкти та практичні роботи.</p>
<p>Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах; ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення</p>	☐	<p>Методологія та організація наукових досліджень</p>	<p>Навчальні заняття, проведення дискусій, презентацій. Кейс-метод.</p>	<p>Практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота, залік.</p>
<p>Практикувати використання іноземних (ної) мов (мови) у професійній діяльності;</p>	☐	<p>Міжнародне право</p>	<p>Навчальні заняття (лекції, дискусії), кейс-метод, робота в інтернет.</p>	<p>Семінарські завдання, самостійна робота, залік.</p>

<p><i>приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування; ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.</i></p>				
--	--	--	--	--